

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НАЗВ ФРАНЦУЗЬКИХ ХУДОЖНІХ ФІЛЬМІВ НА УКРАЇНСЬКУ ТА АНГЛІЙСЬКУ МОВИ

Сеньків І. Д.

*студентка факультету іноземних мов
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

В умовах стрімкої глобалізації світу переклад кінофільмів постає особливим видом міжкультурної та міжмовної комунікації. Безумовно, одним із перших факторів, які підштовхують нас до перегляду того чи іншого фільму, є назва. Саме в ній сконденсована основна інформація, яку отримує глядач, і вже згодом вирішує, чи хоче він переглянути той чи інший фільм. Тому переклад назви кінокартини, а саме її адекватний переклад, який передає усю повноту смислового значення та можливого підтексту, має першочергове значення.

Проблема перекладу назв аудіовізуальних творів привертає сьогодні пильну увагу науковців різних країн, зокрема В. Бердіса, О. Крисала та З. Громової, І. Мілевич, М. С. Пенья-Сервеля, А. Трофименко й Л. Калиниченко та Ксуедонга Ші. Актуальність теми пояснюється тим, що здобутки світової кіноіндустрії щороку масово надходять до українського культурного простору. Багато людей формує своє уявлення про ту чи іншу країну завдяки побаченому в кінофільмах, відтак важливо аби і переклад самих фільмів, і їх назв був адекватним, а назви фільмів сприймалися глядачами у тому значенні, яке було закладене в них в оригіналі.

Наша робота присвячена аналізу теоретичних та практичних аспектів перекладу назв французьких художніх фільмів на українську та англійську мову. У ході дослідження було виявлено, що при перекладі французьких фільмонімів переважають такі способи перекладу: дослівний переклад, трансформація, цілісна заміна.

Дослівний переклад.

Оскільки більшість назв фільмів складаються з іменників або іменникових фраз, дослівний переклад – це найпростіша та найефективніша стратегія, яка використовується при перекладі назв фільму. Вона полягає у передачі структури речення без зміни його конструкції та без істотної зміни порядку слів. Якщо у назві не міститься реалій чи лінгвокультурних елементів, незрозумілих глядачеві, така стратегія дозволяє отримати цілком адекватний переклад. Зазвичай назви, які перекладаються за допомогою дослівного перекладу, містять:

1) Назви професій або соціального становища героїв: «*La Danseuse*» (2016) – «Танцівниця», «*The Dancer*»; «*Un prophète*» (2009) – «Пророк», «*A Prophet*»; «*La fée*» – «Фея», «*The Fairy*»; «*Le Pianiste*» (2002) – «Піаніст», «*The Pianist*».

2) Імена та прізвища головних персонажів фільму: «*Marguerite*» (2015) – «Маргарита», «*Marguerite*»; «*Antonieta*» (1982) – «Антонієта», «*Antonieta*»; «*Dheeran*» (2015) – «Дінан», «*Dheeran*»; «*Jean de Florette*» (1986) – «Жан де Флоретт», «*Jean de Florette*».

3) Слова, що вказують на сімейні взаємовідносини: «*Ma Mère*» (2004) – «Моя мати», «*My Mother*»; «*Mon oncle*» (1958) – «Мій дядечко», «*My Uncle*».

4) Філософські та абстрактні поняття: «*Le passé*» (2013) – «Минуле», «*The past*»; «*Éternité*» (2016) – «Вічність», «*Eternity*»; «*La grande illusion*» (1937) – «Велика ілюзія», «*Grand Illusion*» [2, с. 29].

Трансформації опущення та додавання.

Багато назв французьких кінофільмів перекладені за допомогою різноманітних лексико-семантичних, граматичних, синтаксичних трансформацій, проте за нашими спостереженнями, найчастіше використовуються додавання та опущення.

Наприклад, кінокартина «*Le Fabuleux Destin d'Amélie Poulain*» (2001), що дослівно перекладається як «Казкова доля Амелі Пулен» в українському та англійському прокаті вийшла під назвою «Амелі», «*Amélie*». Так само й із кінофільмом «*Thérèse Desqueyroux*» (2012), дослівно «Терез Декру» – «Тереза Д.», «*Thérèse*».

Протилежна опущенню трансформація додавання передбачає переклад з додаванням одного або кількох елементів до назви фільму. Наприклад, фільм «*Saint Laurent*» (2014) англійською був перекладений дослівно – «*Saint Laurent*», проте українською назва звучала «Святий Лоран. Страсті великого кутюр'є». Так само й романтична комедія «*Fanfan*» (1993) – «Аромат кохання. Фанфан», «*Fanfan*» і трилер «*Derrière les murs*» (2011) – «Кошмар за стіною», «*Behind the walls*».

Застосування таких трансформацій зумовлене рекламною функцією назв фільмів. Вони дозволяють натякнути глядачеві, яким буде сюжет або жанр фільму, чи заінтригувати.

Цілісна заміна.

Така стратегія перекладу використовується через неможливість передати прагматичний зміст вихідної назви або наявність реалій, які незрозумілі глядачеві при дослівному перекладі, тобто через лінгвокультурні причини [3]. Наприклад, фільм «*Sage Femme*» (2017) дослівно перекладається як «мудра жінка», проте метафорично – як «акушерка». Цю гру слів не вдалося б передати, тому українською фільм було перекладено як «Поцілунок Беатріс», а англійською ближче до оригіналу – «*The Midwife*» (акушерка). Ще одним прикладом може слугувати фільм «*Victor "Young" Perez*». У ньому розповідається про трагічну долю Віктора Переса – боксера, що жив у Парижі до Другої Світової війни та був убитий у концтаборі Освенцім. Для більшості українців його ім'я невідоме, тому дослівна назва навряд чи привабила б

глядачів. Тому фільм було перекладено як «*Жорстокий ринг*», що дає глядачеві розуміння, про що йтиме мова у фільмі [1, с. 99–100].

Отже, у роботі було проаналізовано теоретичні та практичні аспекти перекладу назв французьких художніх фільмів на українську та англійську мову. А саме основні стратегії перекладу – дослівний переклад, трансформації опущення та додавання, цілісну заміну. Кожна з них застосовується у різних випадках, проте для досягнення однакових цілей – адекватного відтворення назви фільму та привернення уваги глядача.

Література

1. Ткачева А. Н. Названия французских фильмов и их русские переводы как творчество с аттрактивными задачами. *Вестник ВУиТ*. 2018. № 4. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/nazvaniya-frantsuzskih-filmov-i-ih-russkie-perevody-kak-tvorchestvo-s-attraktivnymi-zadachami> (дата звернення: 21.02.2020).
2. Jean-Marc Lavour, Adriana Serban. La traduction audiovisuelle: Approche interdisciplinaire du sous-titrage. De Boeck Supérieur, 2008. С. 29.
3. Подзюбанчук І. М., Сокол Т. В. Film title translation: modern trend and tendencies (English and Ukrainian versions). *Вісник психології і соціальної педагогіки*. 2017. № 17.

ВІДТВОРЕННЯ ОБРАЗНОСТІ У ПІДСИЛЮВАЛЬНИХ КОМПАРАТИВНИХ КОНСТРУКЦІЯХ

Цепенюк Т. О.

*кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри теорії і практики перекладу
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Функціонування компаративних конструкцій підсилювального значення у текстах вихідної та їх відтворення у перекладі цільовою мовою теж характеризується своїми особливостями. Порівняння як художній прийом зустрічається у творчості будь-якого письменника. В художньому мовленні компаративні конструкції широко використовуються з метою зображення образної характеристики дії чи ознаки предмета думки. Порівняння у художньому творі сприяють його експресивнішому, емоційнішому впливові на читача, надають творові більшої виразності. В основі механізму утворення порівняння лежить асоціативний зв'язок між предметами та явищами. Завдяки